

Szekelyország

«Szekely-Udvarhely»
Csik-, Háromszék-, Marostorda-, Torda-aranyos- és Udvarhely-
vármegyék partoktól független, székely érdekei ujsága

Előfizetési ára: egész évre 10 K, félére 5 K,
negyedévre 2 K 50 f. Egyes szám 16 fillér. Hirdeté-
sek díjszabás szerint. Megjelenik minden vasárnap.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyud-
varhelyi, Kossuth-utca 31. sz. Telefon 15. sz. Posta-
lakárékpénztári csekk- és kliringszámla 10489. sz.

Erdély védelme.

III.

Közintézményekben egyéb ként Erdélyben, éppen a ma-
gyarság által sűrűbben lakott
öt székely vármegye a legsze-
gényebb. Mintha a magyar állam
az erdélyi unió viszonzása gya-
mánt, éppen a magyarság teljes
megsemmisítését tűzte volna
célul ki. A nemzetiségi vidéke-
ken ugyanis, amint láttuk, az
egyéni és vagyón-biztonságot
biztosító birói bíróságok sűrűb-
ben vannak, kevesebb anyagi
megterhelést eredményeznek. S
ha az összes közintézményeket
nézzük, szintén ilyen, sőt sok
tekintetben még nagyobb sérel-
met jelentő hiányosságot tapasztalhatunk.

A nemzetiségi izgatók világgá
kürtölik, hogy őket a magyarság
elnyomni igyekszik, érvényesü-
lésük, haladásuk elé akadályokat
gördít, s hogy megtagadja tö-
lük még a kultura terén is az
előrehaladás lehetőségét.

Ha azonban utána nézünk a
dolognak, azt fogjuk tapasztalni,
hogy akinek itten Erdélyben
séreleme van, akinek a baját or-
vosolni kell, az nem az oláh,
nem a szász, hanem egyedül
és kizárólag a magyar.

Bizony kultur-terén is rend-
kívül módon hátrányban vagyunk
itt a Székelyföldön s erre tekin-
tettel, figyelmébe ajánljuk nem-
csak Háromszék-vármegye kiküldött
bizottságának, hanem az erdélyi
magyar egyesületeknek is, hogy
egyesületeknek is, hogy
egyesületeknek is, hogy
egyesületeknek is, hogy
elő áll abból a tényből,
hogy amíg Alsófehér-, Beszterce-,

Bikar-, Brassó-, Fogaras-, Hu-
nyad-, Kis- és Nagyküküllő-, Ko-
lozs-, Krassósörény-, Szeben-, Szi-
lág- és Szolnokdobokavármegyékben
van egy négy fakultású tudomá-
ny egyetem, tíz theológia,
két jogakadémia, három keres-
kedelmi és egy gazdasági fő-
iskola, tizenhat tanító- és tanító-
női képezde, huszonkilenc fő- és
egy algimnázium, négy fő- és
egy alreál, tizennégy fi- és her-
mincnyszolc leány polgári iskola,
öt gazdasági, ugyanannyi ipari,
három zenei, öt felső kereske-
delmi és két katonai iskola,
valamint három szülésznő ké-
pezde, két vak- és néma-intézet,

**tehát összesen százöt-
ven fő, közép és szakinté-
zet.** — addig a túlyomóan

székelyek által lakott Csik-, Há-
romszék-, Marostorda-, Torda-
aranyos- és Udvarhely-várme-
gyékben csupán tizenegy fő- és
egy algimnázium, egy főreál,
hat fi- és 8 leány polgári, egy
gazdasági, öt ipari, egy zene,
egy kereskedelmi iskola és há-
rom tanító képezde van. Tehát
amíg egyrészt a székelyek által
lakott öt vármegyében **egyetlen
főiskola sincsen**, másrészt
a középiskolák száma is csak
harmincnyolcat teszen ki.

Most már ha a szorosan
vett középiskolát tekintjük is,
az tűnik ki, minden kétséget
kizáróan, hogy a nemzetiségi
vidék nyolcvannyalc ilyen köz-
intézményével szemben, a ma-
gyar vidéknek csak huszonhét
ilyen intézménye van. Tehát
amíg a nemzetiségi vidék min-

den Hatszázkilencvennégy négy-
zet kilométerére egy egy közép-
iskola jut, addig a magyar vidé-
ken már Hétszázkilenc négyzet
kilométer esik egy-egy közép-
iskolára.

Vajjon azt jelenti-e ez, hogy
itt a nemzetiségieknek nincsen
megadva a kulturhaladás lehető-
sége, avagy ellenkezőleg azt,
hogy Erdélyben a magyarságnak
nincsen megadva kellően a le-
hetőség arra, hogy a tudást, az
ismeretet, a szükséges szakkép-
zettséget és lelkiművelődést el-
sajátíthassa!?

Én azt hiszem, nyugodt lé-
lekkel állítható az, hogy a nem-
zetiségi az egész vonalon
előnyben vannak s ha van e
téren sérelem, az a sérelem
bennünket, székelyeket súlyt
teljesen.

Felette méltánytalan az öt
székely vármegyére az, hogy

Budvári álomkép.

Írta: Puskás Lajos.

(2. folytatás.)

A Budvár tetejére, a Sósfürdő mel-
lett elhaladó uton mentem fel, hogy
ott megkeresve előbb a vár falma-
radványainak nyomait s azokon
haladva, megállapíthassam a várfa-
lak irányából azt, vajjon bevégezöd-
hetek-e azok az Orbán Balázs által
megállapított pontban, vagy sem.

Vizsgálódásaim közben, amidőn a
meredek kőparton kutattam a nyo-
mok után, kisiklott alólam egy la-
zult kő és én nagy sebességgel zu-
hantam alá a meredélyen s hogy
hol álltam meg, magam sem tudom,
mert fejem egy kiálló kőbe vágva,
eszméletemet elvesztettem.

Hogy mennyi ideig voltam esz-
méletlen állapotban s hogy mi tör-
tént velem tovább, nem tudom.
Egyszer azonban úgy éreztem, mintha
egy gyönyörű tündér hajolt volna
hozzám s megsimogatva, csókot le-
helt volna vérző homlokomra.

egyetlen főiskolája sincsen. Ért-
heletlen e téren különösen két-
dolog. Az ugyanis, hogy gazda-
sági akadémia csak Kolozsváron
van és hogy Marosvásárhelyen
miért nincsen jogakadémia leg-
alább!?

A gazdasági akadémiának
ugyanis kettős célja van. Egyik
az, hogy gazdaszokat képez,
másik pedig, hogy éber figyelem-
mel kíséri a gazdálkodás terén
előállható változásokat.

Ezt az utóbbi hivatását az
akadémia Kolozsváron az egész
Erdély érdekében betölteni kép-
telen, hiszen a gazdasági kérdé-
sek elbírálásánál igen nagy súly
helyezendő a talaj- és éghajlati
viszonyokra. Kolozsvár vidéké-
nek éghajlati viszonyai pedig
még sem közelítik Erdély köze-
pes éghajlati viszonyait s így
ha az az akadémia tényleg Er-
dély érdekét van hivatva szol-

Lassanként eszméletre tértem s a
tündér egész alakját véltem látni
magam előtt. Éreztem, hogy fejem-
ről hűs patakvízzel mosogatja le az
aludt vért.

Egész testemet valami kéjjes ér-
zelem futotta át, a tündér gyöngéd
figyelme s a fájdalomtól zugó fe-
jem mosogatása, kimondhatatlanul
jól esett.

Lassanként megszűnt a vérzés s
én oly álmos lettem, hogy alig bir-
tam szemeimet nyitva tartani. Ne-
héz küzdelmet kellett kifejtennem,
hogy el ne aludjak, hogy láthassam
a jövő tündért, aki egészen meg-
igézett.

Midőn már már alig birtam ural-
kodni magamon, a tündér mintha
könnyű, vidám evet lett volna, fel-
ugrott mellőlem s pár pillanat múlva
egy különös alaku füvel tért vissza
és a füvet megnedvesítve, homlo-
kom tátongó sebére illesztette.

Alig hogy a fű homlokomat érte,
hirtelen zsibbadás fogott el, erős
kábulás vett rajtam erőt s pár pil-

gálni, oly helyen lenne elhelyezendő, ahol a közepes viszonyok vannak, például Székelyudvarhelyen, a mely a hideg és meleg vidék ütköző pontján van.

Marosvásárhelyen nagyon különös az, hogy bár ügyvédvizsga s jövőben gyakorlati bírói vizsga székhelye is és hogy bár ott járásbíró, törvényszék és ítélőtábla székei: jogakadémia egyáltalán nincsen. Érthetetlen ez annál inkább, hiszen a jogi tudás elsajátításához felette kívánatos az, hogy az elmélet mellett gyakorlati ismeretek elsajátítására is alkalom nyujtassék. Ezeket a gyakorlati ismereteket bizonyos jobban elsajátíthatná a jogász fiatalság, mint azt a bár Erdélyen kivüleső, de szintén nemzetiségi vidéken levő Máramaroszigeten, vagy pláne a csak járásbírói székhellyel bíró Sárospatakon és még más ily helyeken teheti.

Különben e téren a Székelyföldön visszafejlődés következett be, amennyiben ezelőtt Székelyudvarhelyen jogi főiskolai székhely volt.

Az iskola az élet haladásáért van, célja és rendeltetése az, hogy az egyént az életküzdelmek bátor és erős harcosává nevelje, amire tekintettel, egyáltalán nem lehet közömbös az, hogy vajjon kellő mód van-e adva a székelység jövő generációjának arra, hogy az általános műveltség elsajátítása mellett, magukat gyakorlati téren is teljesen képezhessék ki, vagy nincsen.

lanat alatt teljesen átalakultam, nem volt semmi bajom többé, nem éreztem semmi fájdalmat, s mintha nem is a mai kor gyermeke volnék, úgy tűnt fel előttem, hogy az ősmagyar hit védelmezője vagyok s éppen készülőn kell az ostromló keresztény haderő méltó fogadtatására.

A nap első sugara a Szarkakő mellett éppen akkor tűnt fel. Tavasz reggel volt, a hatalmas kő-váramat körülövező ős rengeteg rügyedző fái, kellemes illatot terjesztettek el mindenütt.

A vártérségen a gyulák és bonczok előkészületeket tettek az istentiszteletre s rövidesen a vártér keleti oldalán elhelyezett áldozati kövön is felgyult a tűz. Az őrség és várnép ott állt a téren, az arcokat valami tulvilági öröm előérzete, valami megfoghatatlan, kimagyarázhatatlan magasztos érzélem szállotta meg. Keblemben is valami kéjjes meleg futott át, lelkemet megszállta egy fenkölt érzélem. Ugy éreztem, mintha a döntő percek következéneek reám,

Nem kell külön kiemelni azt, hogy inkább ipari életre van utalva, s így ha védelme érdekében komolyan tenni és cselekedni akarunk, minden erővel oda kell hatnunk, hogy ipari és kereskedelmi szakiskolák felállítása útján, az ipari és kereskedelmi szakismeretek elsajátítására alkalom legyen.

Hegyeinkben milliárdokra me nő nagyon pihen; várva a feltárást, a felszínre emelést, s Erdélyben nincsen egy bányászati iskola, ami pedig bizonyos azt az eredményt vonná maga után, hogy szakembereket nevelve, a bányászat lendülne fel.

Az E. M. K. E. évente vagyontól belé a nemzetiségi népnevelés eddig meddő és eredménytelennek bizonyult kísérleteibe és a magyarságnak azonban morzsa fillérek jutnak, vagy talán azok sem.

Dobjuk félre az eddigi be nem vált rendszert s állítsuk talpra a lankadó, rohamosan elerőtlenedő magyarságot és akkor, ha az erőre kap, erejével jobban fogja szolgálhatni azt a célt, amit ma hasztalanul, eredménytelenül kergetünk.

— **Március 15-ikét** a Székelyföld minden egyes városában és a legtöbb községében is hazafias mely érzéssel ünnepelte meg a székelység Felzugott a „Talpra magyar!” Fohászok zengett a „Szózat” és meggyőző erővel harsogott a Himnusz: »Itt éljed és meghalnod kell!«

mintha az eljövendő percekben a világtörténelem fordulópontján oly ténnyt kellene keresztül vinnem, melynek kivételére csak földön tuli hatalmak adhatnak erőt.

A vár-tünder ott állt mellettem, szemeknek varázslatos hatalma át meg át hatotta bensőmet, felgyújtva szunnyadó érzélem-világomat, bátorított, lelkesített s mintha mondta volna. „Légy erős, légy kitartó, amit cselekszel, amit követni akarsz és amit követni a végzet kényszerít, magasztos valami. Mint a Hadur utolsó bajnoka, szállj szembe bátran a veszéllyel, ne legyenek kétségeid a siker iránt, sőt ne essél kétségbe azon sem, ha a küzdelem balul ütne ki, ha ősi hitünk utolsó véd-bástyája is elesik. Én veled leszek, ott harcolok veled, ahol a vész nagyobb, ott esek el én is, ahol téged ér a halálos csapás s egybefolyó vérünk, porladó testrészeink felkapja a vihar, szerté viszi oda, ahol magyarok vannak s a mai nemzedék unokáinak évszázadokon át a lelkében élünk tovább...”

Ismét támadják a székelyt.

A „Székelyország” szerkesztője Betegh Pál barátom az én mezőgazdasági cikkeimet elkeresztelte székely támadásoknak. Jelen cikkemnek az a cím illene, hogy „A hussertés tenyésztéséről Erdélyben”, de minék irjak én olyan címet, amit ugyis elkeresztelnek? A címkérdéssel végeztem, áttérek a tárgyra.

Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” Livatalos lapjában, a „Köztelek”-ben két cikk jelent meg a hazai hussertés tenyésztéséről. A 20-ik számban a szegedi m. kir. főállatorvos írja le erdélyrészi és felvidéki ezirányú saját tapasztalatait, a 22-ik számában a gazdák hivatalos lapjának Kovácsy Béla nyug. gazd. akadémiai igazgató, a magyar sertés tenyésztés élő apostolainak legnagyobbja fejti ki hasonló tapasztalatait a hazai hussertés tenyésztéséről.

Én teljesen az erdélyi magyarság szempontjából foglalkozom a kérdéssel, mert ez is egy tanubizonyosság eddigi fejtegetéseimhez, miként az erdélyi magyarság pusztulásáról és az oláhok térhódításáról irtam. Most nem támadom a székely testvéreimet, hanem ráolvasok a székely népvezetőinek mulasztási büreire. A szegedi magyar királyi főállatorvos írásaiból idézek, tehát egy szegedi szakember mond véleményt és pedig jó véleményt az oláhok gazdálkodásáról. Ime a cikk minket érdeklő része:

„Aki azt mondaná és sok gazda hajlandó azt mondani ma is, hogy nem érdemes Magyarországon hussertés tenyésztéssel foglalkozni, mert a sertés tenyésztésnek ez az ága nem jövedelmező, azután meg nem lehet értékesíteni a hussertéseket, azoknak csak az a válasza, hogy minden körülmények között nem is lehet

Mintha mondta volna, légy kitartó s nemes, bátor küzdelmed ha megtörök is a tulerón, legalább méltó befejezése lesz a magyar nemzet ősi hit-korának.

Majd feltűnt a Szarkakő mellett a nap vörös izzó korongja s e percben a gyulák és bonczok ajakán gyönyörű ének szállott a magasba. Az ének minden akkordja belemarkolt a szívembe, áthatotta lelkemet s a várnépet velem együtt a lelkesülés magas régióiba emelte.

Az az ének, melynek minden szava a Hadurhoz szólott, minden atomja a Hadur iránti férfias, önérzetes, de egyébrént határtalan tisztelet megnyilatkozása volt, kimondhatatlan örömmel, határtalan lelkesedéssel ruházott fel mindnyájunkat.

Elhangzott az ének, a gyulák az áldozati füstöt szemlélték s én a várnéppel együtt, mélységes csöndben figyeltem minden mozdulatukat.

Kis idő múlva a főpap felénk fordult, kezeit áldóan emelte a magasba, majd a fájdalom minden vonásával arcán magasztosan hirdette a jövőt.

(Folyt. köv.)

haszonnal tolytani a sertés tenyésztés ez ágát, de ahol erre megvannak a feltételek, ott igazán ez az ága a sertés tenyésztésnek járhat a legnagyobb haszonnal. Az a vélemény van elterjedve általánosságban, hogy a hussertést csak a fejlettebb gazdasági kultúra mellett, a tejgazdasággal, illetve a vaj- és sajtermelő gazdasággal kapcsolatban lehet haszonnal tenyészteni és így ennek a feltételei csakis a legbelteresebb gazdasági berendezkedések mellett következnek be. Mennyi tévedés, melyet a való élet tapasztalatai megcáfolnak. Nem megyek külföldre példaként, még a szomszédos Ausztriában sem, hanem innen hazulról veszem a bizonyítékokat, amelyek sulya ugyancsak nyomatékos.

Első példa a legkülteresebb gazdasági viszonyok közt levő Hunyad vármegye, ahol (ha szabad, úgy nyilatkoznom) a gazdasági helyzet még olyan, hogy csekély kivételtől eltekintve, legalább 30 évvel hátrább van, mint Magyarországon egyebütt, ahol csupa hegy, szikla, erdő borítja a földet, ahol legfeljebb a folyóvölgyek feneke körül lehet egy kissé szántani, ha ugyan az őszi és tavaszi esőzésctől megdagadt folyók kőtörmelékekkel meg nem töltének időszakonként. Ebben a terméketlen, rideg éghajlatu megyében, ahol a népesség 95 százaléka román és sajnos, a műveltség igen alacsony fokán van, a legnagyobb örömmel állapítottam meg, hogy a hussertés, még pedig a yorkshirei és a berkshirei gyönyörűen megy Igazi örömtől duzzadt a keblem, mikor egy-egy kis oláh községen átmenve, a legtöbb udvarban, vagy kapu előtt gyönyörű nagy rózsaszínű yorkshireket láttam a napon sütkérezni, másol pedig a fürgébb, de szép hosszutestű, simaszőrű, fényes-fekete berkshireket a patakok partján turkálni.

Milyen szegény, elmaradt és tudatlan nép tenyészette ezeket a szép sertéseket. Ennek a népnek néha még a saját kenyérére sem volt elég a kukoricája, nemhogy a sertésének bőven jutott volna; tejet meg csak nem vett nekik. Eltartotta egy kis moslékon, korpán, igazán nem tudom micsován. Épp így nem lehet azt bizonyosan tudni, hogy a szegény, elmaradt oláh ember miből él meg egy ilyen hosszú télen, mert bizony ott még munkaalkalom sem igen akad közelében, de bizony megélnék ők a kocájukkal valahogyan. Ott a makkoltatást sem ismerik, de a nép a bőven rendelkezésére áll makkot az erdőn zsákba szedi, kamrába elteszi és ebből tengeti sertés életét, sőt pörköelve még magán megeszi.

Legvirágzóbb a hussertés tenyésztés a szászvárosi járásban, ahol a nép valamivel jobb módú és szorgalmasabb. A szászvárosi hetivásárok 1908—1911-ben, míg alkalmam volt megfigyelni a viszonyokat, hetenként 300—400 darab igen szép és hussertéssüldőt lehetett venni Ségessvárra, Brassóba, Szebenbe,

Bécsbe és Csehországba is minden héten vitték ezeket a sertéseket. Igen szép és nagy yorkshirei tenyészet volt ott Szászváros közelében Vlád Aurélnak Bábólnán, ahol a berendezések is mintaszerűek voltak és az eredmények teljesen megfelelők. Ez csak egy példa, de tanulságos, hogy csaknem minden segítség nélkül és mostoha gazdasági viszonyok mellett, hogyan fejlődik szinte önmagától a hussertés haszonhajtó tenyésztése.

Eldig a szegedi állatorvos cikke. Emlékeztek-e székely testvéreim, amikor én azt írtam, hogy Zagonban a székelykirendeltség által épített vasbeton cement vályukat eldugta a makk az erdei leglőkön és a székelyek mégis panaszkodnak a haza mostohasága ellen, akkor ez a tény egyszerű megemlítése támadásnak minősített. De mit szoltok ehhez a kis sertésenyésztési cikkhez kedves testvéreim? Ebben azt írja egy szegedi m. kir. főállatorvos, hogy az a tudatlan, buta oláh mégis tud és okos, mert az évi 5-6 malacot vető göndörszörű mongolica sertés fajta helyett, az évente kétszer malacozó és minden malacozáskor 8-10 malacot vető yorksirit tartja. De azt hiszem, hogy a szegedi cikkíró mégis tévedett abban, hogy az oláh nép elmaradott, mert ott írásában utal Vlád Aurélnak urra, aki előttünk nagy oláh agitátor hírében van és ime neki van a minta sertéstelepe. Bizonyosan csak elfeledte fölírni a szegedi állatorvos ur, hogy azok a gyorsan növvő, szapora angol hussertések nem az Égből pottyannak a szegény oláhok udvarára, hanem az oláh vezér emberek terjesztik azokat a nép között. A székely népvézéreként ezt nehezen tudná bizonyítani a főállatorvos ur. Azok inkább elviszik a szegény székely dísznőcskájá, nemhogy tenyészanyagot adnának neki.

Miben áll az erdélyi magyarság baja? Abban, hogy nálunk a vezérek ott szerzik a vagyont, ahol álgozni kellene. A nép mezőgazdasági haladásával nem törődnek, mert a vezetők sem értenek hozzá. A mi nemzeti nagyságaink csak a könnyebb végét fogják a népsegítésnek. Zászlót bontanak, nemzetet erősítenek, mentési mozgalmat vezetnek, országvédelmet szerveznek és mindezt szóval, csak szóval. Építenek alapozás nélkül. Én csak akkor hinnék az igazi székely népmentési munkában, ha itt Budapesten látnám, hogy a ládából pakolják ki a „Marosmenti piros páris” almákat, a híres „tordai malacokat” elfűstölve, a csiki „festékes” szőnyegeket, az udvarhelyi, nyikómenti „batul almákat”, de mivel az ipari nemzetmentésnek még csak a nyomait sem tudom fölfedezni, hát a székelyföldi és erdélyrészi magyarság mentésében tamáskodom. Testvéreim, csak szidjatok!

Budapest, 1914. március hó.

Péterffy Tamás.

* Nem ez, hanem a Fűredi ur cikke volt a támadás. Szerk.

Gyermek-álmok.

Ott, a hol a Tarnoczy-vár
Emelkedett régen,
S Kászonvize Perkóalját
Öntözgeti szépen:
Ott születtem fecskefészkes,
Fatornácós házban;
Gyermekkorom ott röppent el
Teljes boldogságban.

Templom előtt összejöttünk,
Libát őrizgettünk.
Kotájoztunk* szaladgáltunk,
S piros epret szedtünk.
Máskalgattunk égnek álló,
Mohlepte szikláknál
S hallgattuk az „Uhu” baglyot
Nyári alkonyatnál.

Temetőben andalogtunk
Lejtős hegyoldalon,
S félékenyen báméskodtunk
Horpadt sírhalmokon.
Megrezzentünk s elszaladtunk,
Ha bagoly kuvikolt,
S vetélkedve találgattuk
Vajjon kinek is szolt!?

Csonkafüznél fűrődöttünk.
Iszap volt szappanunk.
Napkurára kifeküdtünk
S ismét alábuktunk.
Pásztortüzek csillogását
Este nézdegéltük,
S furulyaszó zokogásán
Elmerengett lelkünk.

Sugár templom magas tornya,
S mélabus harangja,
Mely testvérim s jó apámat
Már rég elsíratta:
Ugy csalogat, úgy hív engem,
Olyan édes nyelven,
Mintha most is azt mondaná
Imára gyermekem.

Ott csendült meg első imám
Ártatlan, szép hangja,
A mikor még együtt mondók:
„Üdvözlégy Mária!”
Oh ezek a gyermek-álmok,
Ha eszembe jutnak:
Integtetnek, visszahívnak:
Maghalni — falumba!...

Ott hallottam jámbor hívők
Magasztos énekét,
A ki együtt az apámmal
Zengték Isten nevét.
Ott vesztém el apámat is,
Levél korán árva...
Az ő sírja az a kis hely,
Ami úgy vonz vissza...

Az a kedves, szép gyermekkor
Többé nem tér vissza!
Csak egy vágyam, hogy apámmal
Pihenjek egy sírba.
Sirhantom is csak zöld füves,
Vadvirágos legyen,
S altatódalt — akácfaon —
Fülemile zengjen.

(Lemhény, 1914) **Péterffy Árpád.**

* Kótya: egy hosszú fácska, melyet a játsszók négyesben szoktak ütni botokkal. Szerk.

Népszövetség.

Azok az egyesületek, amelyek vagy politikai, vagy hitbuzgalmi, társadalmi vagy gazdasági, jótékonyági vagy tudományos célokat tűztek maguk elé, ezek az egyesületek csak barátaink lehetnek, mert hiszen csak helyeselniük lehet, hogy a nép egyetemes érdekeinek felkarolása mellett még egy nemzeti falankszot, egy nemzeti néphadsereget akarunk teremteni, mely képes lesz visszaverni a magyarság eszevesszett ellenségeinek mind vakmerőbb és szemérmelenebb támadásait.

Ahol a Nemzeti Népszövetség eddig még megfordult, mindenütt a legbarátságosabb fogadtatásra talált. És örömmel, egyben pedig követendő példaképpen alapítjuk meg, hogy éppen a már meglévő egyesületek karolták fel a legmelegebben a Nemzeti Népszövetség ügyét. Ott, ahol csak egy-két lelkes tagja volt a Nemzeti Népszövetségnek, ma már tömegesen iratkoznak be a tagok, mert a községben a már létező körök csinálják a legnagyobb propagandát a Nemzeti Népszövetségnek. Mivel a módszer kitünően bevált, ajánljuk ezt a régebben alakult szervezetek községi igazgatóinak figyelmébe.

Az eljárás módja ez: A községi igazgató mondja el az egyes egyesületek és körök elnökeinek, hogy mik a Nemzeti Népszövetség céljai és magyarázza meg, hogy a Nemzeti Népszövetség nem akarja keresztelni semmiféle más egyesületnek az utjait, hanem egyedül csak arra törekszik, hogy a nép egyetemes érdekeinek fölkarolása mellett az egész magyarságot egy hatalmas nagy néptáborba egyesítse, hogy azután a népelemek kis előinek összetömörítése révén nyert tiszteletet parancsoló rettenetes erejével visszakozásra kényszerítse a magyarság összes ellenségeit. Azután kérje fel a községi igazgató a kör vagy egyesület elnökét arra, hogy hívjon össze a Nemzeti Népszövetség ügyében egy rendkívüli közgyűlést, ismertesse ott a Nemzeti Népszövetséget és hívja fel a tagokat arra, hogy lépjenek be a Nemzeti Népszövetségbe annyival is inkább, mivel a Nemzeti Népszövetség tagjaitól amennyi is csak eddig az egy koronás tagdíjig terjedő csekély áldozatot kívánja. Ha az elnök a rendkívüli közgyűlést vagy egy értekezletet összehív, akkor mindjárt ott helyben össze kell gyűjteni a tagokat, mindjárt a közgyűlésen, illetve értekezleten meg kell alakítani a csoportot.

Az agitációnak ez a módja nem egy helyen kitünően bevált, azért ajánljuk azt községi igazgatóinknak és azon egyesületek és körök elnökeinek figyelmébe, amelyeknek a magyar nemzeti eszmékkel és érdekekkel ellenkező törekvéseik nincsenek.

Székely fiuk

ipari és kereskedői pályákra való inasokul felvétele a következő sorrendben történik.

Csikmegyében. Április 1-én Gyergyószentmiklóson a főszolgabírósnál. 2-án Csikszerezében a vármegyeháznál. 3-án Csikszentmártonban a főszolgabírósnál.

Háromszékmegyében. Április 4-én Sepsiszentgyörgyön a vármegyeháznál. 5-én Kovásznán a főszolgabírósnál. 6-án Kézdivásárhelyt a főszolgabírósnál. 7-én Hosszúfaluban a főszolgabírósnál (Brassó megye.) 8-án Baróon a község-háznál.

Marostordamegyében. Április 16-án Marosvásárhelyt a vármegyeháznál. 18-án Nyárádszeredában a főszolgabírósnál. 19-én Szászrégenben az alsó régi járasi főszolgabírósnál.

Torda-aranyosmegyében. Április 24-én Felvincen a főszolgabírósnál. 25-én Tordán a vármegyeháznál.

Udvarhelymegyében. 9-én Oklándon a főszolgabírósnál. 20-án Parajdon a főszolgabírósnál. 22-én Székelyudvarhelyt a vármegyeháznál. 23-án Székelykeresztúron a főszolgabírósnál.

6. **Kisküküllőmegyében.** Április 21-én Dicsőszentmártonban a vármegyeháznál.

Tudnivalók. A sorozás mindenütt reggel 9 órakor veszi kezdetét.

Inasoknak legalább 4 elemi osztályt végzett és 13. életévet betöltött egészséges fiuk vétetnek fel. A fiuk ne kérjék tömegesen a géplakatos iparra elhelyezésüket. Ez a pálya túl van zsúfolva s már nem biztosítja a nyugalmas jövőt. Géplakatosok teljes ellátásra nem fogadnak inasokat. A szülők bízzák a pályaválasztást a bizottságra, mert a sorozóbizottság legjobban tudja, hogy az illető gyerek fizikai és értelmi fejlettségének melyik mesterség felel meg. Az elhelyezés ingyenes. Módosabb szülők, ha vállalják gyermekeik ruházását, jobb eredményt érnek el. Egészen szegény fiuk az illető mestertől ruhát is kapnak. Kereskedő inasoknak a jobban iskolázott fiuk vétetnek fel.

Ipari szakiskolai tanulónak legalább két polgári, vagy középiskolai vagy hat elemi osztályt jó eredménnyel végzett fiuk vétetnek föl. Ezek július végéig küldjék be folyamodványukat az illető szakiskola igazgatójának.

Felső ipariskolába olyan fiuk pályázhatnak, akik négy polgári, vagy középiskolai osztályt végeztek s azonkívül a választott mesterségben egy évig gyakorlatilag foglalkoztak.

A Kamara az érdeklődőknek ezekben a dolgokban esetről-esetre fölvilágosítást ad.

A fiuk a sorozásra vigyék el és mutassák be iskolai bizonyítványukat.

A fiuk sorozását a kamara képviselőjében ezuttal is **László Gyula** másodtitkár eszközli.

SZÉKELY GAZDA.

Tudományt a székely népek.

Ha úgy volna időm és hatásköröm, mint ahogyan nincs, szívvel, lélekkel, karral és tollal küzdenék tehetségem szerint véreim, az elárvult székelység érdekében, a mi közös javunkra, de a nehéz megélhetési viszonyok s hivatali teendőim sok oldalúsága sokszor még pihenni sem engednek. Mindazon által szívemen hordom fajom sorsát is s kezemben tartom szűkebb hazám, kis községem előhaladásra törtetést jelző zászlócskáját.

Nem szoktam dicsekedni, de tanulmányképpen megmondom, hogy 500 lelket számláló faluban egymagára „E. M. K. E. ifjúsági egyesület”, „Daloskört”, „Gazdakört”, „Fogyasztási és értékesítő szövetkezetet”, „Állatbiztosító szövetkezetet” és „Patronage Egyesületet”, E. M. K. E. és Gazdaköri Könyvtárt szerveztem, szóval — a Kirendeltség egyik tisztviselőjének szavai szerint: *agyon kulturáltam falamat.*

No, de ez nem nagy baj, mert ma nincs községemben egyetlen család sem, amely egyiknek, vagy a másiknak kötelékébe ne tartoznék; pedig ezelőtt pár évvel még képviselőtestületi ülések sem tartódtak — békekességben.

Egyben azonban mindig egytértettek: vallási villongásra soha sem adták fejüket, pedig három felekezet lakja községünket.

A főntiek elősorolásával csak azt akartam beigazolni, hogy a székely bár csökönyösnek, tüzezebb véruinek, több epéjünek van titulálva, olvadó viasszá változtatható; őszinte, jó emberré varázsolható, csak ember kell a gátra s nem szabad a kezdet nehézségeitől visszariadni. Annál kevésbbé nem volna szabad gyakorlottabb emberek tapasztalatait, tanácsait negligálni, mert: rossz generális az, aki gyalogsággal indul csatába, mikor tüzésége is van s a kinek nem kell a bajtárs fegyvere, mert más dandárbeli köszörűs köszörülte.

Sokan mondták nekem is: „Könnyü neked”, vagy „Könnyü Önnek, mert kicsiny a falu”. Nos hát miért könnyü pl. Űrmösi lelkésznek Homoródszentpálon? Megyasszai Mihálynak Felsőcernátonban? Mert nagy a község?

Oh ti kételkedő, kötekedő Tamások, — kik mindig a nagy tömegben keresitek a hibát! Legyetek türelmesek és szeretettel teljesek a királyi nép iránt s ha nem tudtok célt érni, álljatok félre s adjatok helyet a talán szerencsésebb kezű utódnak, mert népünknek, véruinknek haladnia kell. Álljon talpra minden tenni tudó ember, mert a székelység s vele Erdély végveszélyben forog.

A hunyadvármegyei román berendezkedési híreket megcáfolta ugyan a hivatalos lap, de azért mégis csak apad a székely és terjeszkedik az

oláh, s így valóban komoly és veszedelmes fellegek tornyosulnak Erdély fölött!

No, de a nemzetiségi kérdéssel most ne foglalkozunk, pedig Nagyszében és vidéke élete elszomorító jelenségeket mutat, holott ez csak egy pont (igaz, egy kissé kövér) a többiek közül.

A „Budapesti Hírlap” mult évi 283. számában közölt „Levél Nagyszébenből” igazán megérdemelné, hogy megismételjük és e helyen is megörökítsük. De ezuttal — térhiány miatt — arról le kell mondanunk.

(Folyt. köv.)

(Buzaháza) P. Szentmártoni Bálint,

Országos autótúra a Székelyföldön át.

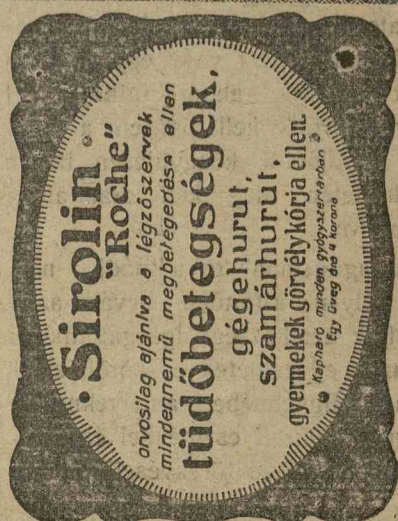
A „Királyi Magyar Automobil Club” folyó évi május hó utolsó hetében nagyszabású autótúra-utakat rendez Budapestről kiindulva Miskolcra, Kassára, Munkácsra, Máramarosra, Dornawatra, Beszterce, Borszék, Szászrégen, Marosvásárhelyre, Szováta, Segesvárra, Székelyudvarhelyre, Csíkszeredára, Brassóra, Fogarasra, Nagyszébenre, Karánsebesre, Herkulesfürdőre, Kazánzorosra, Verseczre, Temesvárra, Aradra, Gyulára, Orosházára, Szentesre, Kecskemétre és vissza Budapestre.

Ez a turaut 2480 km.-re van tervezve a Kárpátok legszebb vidékein. Célja, hogy egyrészt a közönség figyelmét az automobil óriási teljesítő képességére és megbízhatóságára felhívja, másrészt pedig, hogy Magyarország autóturisztikai szempontból érdekes vidékeit feltárja. E dicséretes kettős célt az ilyen turautakkal a legkiválóbb módon lehet elérni.

A turauton francia, angol, német, osztrák és magyar autók, illetve autótulajdonosok vesznek részt.

Kilátásban van egy autóbüszkedelő főhercegünk: Thurn-Taxis Egon, Elias Pármai herceg és még számos előkelőség részvétele is. Henrik porosz herceg, a német császár öccse csupán délamerikai utazása miatt nem vehet részt a turauton.

Az igen érdekes, Magyarország keleti részének legszebb vidékeit érintő turaut résztvevői — előre láthatólag — május hó 27-én fognak Székelyudvarhely városán keresztül haladni.

Haza székely!

A Székely Társaságok Szövetsége nagy-gyűlésre készül ez év nyarán Maros-Vásárhelyen. Ez a közgyűlés jubiláris jellegű is. Ezelőtt 10 évvel itt tartotta alakuló gyűlését a Szövetség. De demonstráló jellegű is lesz az oláh mozgalommal szemben. A jogos magyar önvédelem demonstrálása.

Az az eszme merült fel kapcsolatosan, hogy lehetőleg haza h v minden a Székelyföld határain kívül élő székelyt. Legyen az hivatalnok, iparos, vagy kereskedő.

Köztudomású ugyanis, hogy a Székelyföld nem tudta ellátni az utolsó 50 év alatt pályára készült fiait s azok kénytelenek voltak határain túl keresni foglalkozást és kenyeret, elárasztván az egész országot. S a faji intelligencia, a székely mindenre termettsége utat nyitott a kenyérkeresőknek. Mindenütt örömmel fogadták, megbecsülték és vezető állásba helyezték őket úgy, hogy menjünk bára Délvidékre, a magyar tengerpartra, hazánk nyugati, északi, vagy déli tájaira, akár az aranykalással ékes rónaságra, mindenhol, minden nagyobb faluban, vagy városban van egy-két székely...

Ez az egy-két székely büszke arra, hogy a keleti bércek között, Csaba ivadékától származott és szeretettel gondol szülőföldjére. Sajnos, amely dicsőséget szerez távol vidékeken fájának, oly nagy mértékben érzi az anyaföld e nagy szellemi intelligenciának köréből való eltávolítását.

Mert örökébe pogányok jöttek. A kik — fájdalom — nincsenek rokonságban és érdeklődésben sem a földdel, sem a fajjal, sem a faj egyedeivel. S ahelyett, hogy segitenék, felemelnék, vezetnék: kiszípolozzák szorultságában és tőkét kovácsolnak maguknak; azután pedig kikacagják és kirugják...

De másképp lett volna ez, ha a kívándorolni kényszerült szellemi intelligencia a Székelyföld határain belül maradhat, élhet! Ha vérbeli veze ők rányitották volna életét a népek!

A nagy esésre felszisszen most mindenki, haza vágyik mindenki, hogy mint a Csaba utjait járó ősök, erőt adjon a csüggedetteknek.

Csak fokozza a lelkesedést, hogy a Székely Szövetség hívja is őket: Jertek haza testvérek! Bárhol legyetek is! Mutassuk meg a világnak, hogy él és lelkesül, ha kell újabb honfoglalásra kész Erdély gyöngye, a székelység. Mutassuk meg, hogy e föld a mienk! S a miért vért-életet áldozva évezreden át küzdeni, harcolni tudott, nem hagyja a földet utolsó leheletéig!

Haza székely!

HIREK:

— **Erősítsük a magyarságot!** Gondos tanulmányt igénylő statisztikai adatokkal bizonyítja be a „Székelyország” mai számának első cikke, hogy a nemzetiségi vidékek kulturális intézményekben is mennyire felülmutták az öt székely vármegyét. E cikk keretében javaslatot teszünk Marosvásárhelyt jogakadémia, Székelyudvarhelyt gazdasági akadémia és bányászati iskola felállítására. Vajha az intéző-körök meghallanák szavunkat és a keleti határszél megerősítését, minden erővel keresztül vinnék!

— **Nagyszabású énekkar** alakult Marosvásárhelyt a városi zeneiskola igazgatóságának szervezésében. Nem kevesebb, mint 160 lelkes tagot sikerült összehozni, akik közül 100 nő és 60 férfi tag van. A kar kezdetben szigorúan az iskolára szorítkozik: helyes beosztás, rhytmus, lélekzetvétél, szövegkiejtés stb. A jövő szezonra már nagystíliú egyházi zeneművet ad elő, a melyben magánénekesek, sőt orgona és zenekar is szerepelnek. Valóságos áldás ez a zeneiskola a székely fővárosban; az lenne a többi székelyföldi városokban is, csak létesíteni kellene. Székelyudvarhelyt évek óta porosodik a tervezet aktája a polgármesteri fiókban. Ugron János főispán urnak hatalmában állana ez égetően szükséges kulturális intézmény előaktáit előkeresíteni és a polgármester ural az akciót alaposan megindítani. Elvégre közbe-közbe valami jót mi is csinálhatnánk magunknak s főképp a jövő nemzedéknek. A zeneiskola a kulturálatáival kapcsolatosan önmagát fináncirozza, csak épen meg kell csinálni... Hiszünk, hogy ő méltósága ismert ügybuzgóságával, kezébe veszi a nagyszabású ügyet és annak gyors keresztülvitelén, rajta tartja kezét.

— **Kulturális adomány.** Az „Erdővidéki Takarékpénztár Részvénytársaság” legközelebbi közgyűlésén, Zathureczky Gyula elnök és Bedő József vezérigazgató kezdeményezése folytán, az „Erdővidék” című székely lap társunk számára 200 K adomány-összeget utalványozott. A székely kulturális célt alig szolgálta valamelyik más bankkövetlenebbül, mint ez a pénztintézet. Vajha követői akadnának!

— **A székelyföldi kereskedelmi és iparkamara** e hó 8-án teljes-ülést tartott Marosvásárhelyt a rendes és levelező tagok tömeges részvételével. A kamara kimondotta, hogy az ipari és kereskedelmi pályára beosztott székely fiúk sorsát felszabadulásuk után még 10 évig fogja szívén hordozni s ezeket idehaza Erdélyben és a Székelyföldön letelepíteni. — Marosvásárhelyt

az Ipartestületet e hó 29-én megalakítják s azután a többi székely városokban indítanak akciót. A kamara a mezősámsóndi gáznak Marosvásárhelyre való bevezetése iránt akciót indít s a keresk. miniszterhez felterjesztést tesz. Az ügy ébrentartására állandó gázbizottságot választ. A fogalmazói állást Dr Rácz Lajos debreceni ipar- és kereskedelmi kamarai másodtitkárral, pályázat mellőzésével töltik be.

— **A főtéren elsüllyedt** egy 30 métermérszával megterhelt székely Kézdivásárhelyt. Az eset csodaszámra megy, mert a főtéren, mellet — ugyiszlóvan — minden évben újra köveznek, ilyesmi soha sem történt.

Kulturház Tordán. A tordai „Közművelődési Ház“ március havi üléséről örömdetesesen jelezzük, hogy az onajtott társadalmi támogatás nyilvánulni kezdett. Hazafias érzésű pénzintézeteinken kívül, a Magyar Védő Egyesület központi vezetősége, a folyó évre is megszavazta a 400 korona segélyösszeget. Tordaaranyosvármegye községei közül pedig 70 előljáróság váltotta ki az 1 koronás Emlék könyvet. A központi fűtőkészülék módosításával a helyiségek fűtését kifogástalanná tették s a házgondnoki állásra az igazgatóválasztmány pályázatot hirdetett.

— **Lokálpatriotizmus** vagy más szóval helyi érdekű hazafiaság vonul végig Marosvásárhely, a székely főváros egyik közgyűlési határozatán, amelyet ime, példaképpen ide iktatunk a többi székely városoknak: Elhatározta a közgyűlés Dr Bernády György főispán elnöklésével, hogy a szent Ferencrendi szerzeteseknek másfélmillió darab téglát ad a város téglagyárából, ha az építkezést a folyó évben megkezdik és az építést helyi vállalkozóval eszközöztetik. Ez a határozat rávilágít a helyi érdekek hazafias védelmére, a helyi iparosok becsületese támogatására. Minden téren így pártolják Marosvásárhelyt az ódavaló iparosokat. Ezt követni, igazán érdemes!

— **Iparosok és kereskedők,** kik alkalmas székely fiatal tanoncoként felvenni ohajtnak, a „Székelyország“ más helyén részletesen felsorolt időben és helyen személyesen sziveskedjenek pontosan megjelenni.

— **Nagy István székely festőművész** tordai képiállításával kapcsolatosan ritka és különösen értékes művelzetben részesült Torda város és vidékének közönsége hét napon keresztül. E hó 16-tól mai napig, a kiállítás tartama alatt mindennap művészi nivón álló kabaréestélyekkel szorakoztatták a Kulturház vezetősége által összeállított remek műsor szerint a közönséget. A képiállításnak és művésztélyeknek védnökei: Dr Betegh Miklósné főispánné, Dr Horváth Miklósné alispánné és Sebes Andorné polgármesterné. A rendezés sok körültekintést igénylő munkálatait a rendezőség élén Lőrinczy Géza és K. Pallós István főgimn.

tanárok, a kiváló székely festőművész barátai, lelkes buzgalommal vezették. Erről tanuskodik az a hétnapos, valóban kiváló és ritka változatos műsor, mely akármelyik nagyobb városnak is dicsőségére válna s a Tordával egyenlő népességű helyiségek közül, ma alig tudná valamelyik utána csinálni. A jövődelem a „Kulturház“ iparművészeti osztályának szervezésére szolgál. És akinek tiszteletére ezt a nagyszabású ünnepeket rendezték: egy székely fiú; a neve: Nagy István, a lírikus festő, kinek képei, igazi alanyi költemények — írja K. Pallós István ...

— **A Kemény Zsigmond Irodalmi Társaság** március 15-én Marosvásárhelyt, a ref. kollegeium dísztermében ünepelet tartott, melyet Tóthfalusi József elnök hatásos beszéddel nyújtott meg. Bücherné Szász Pirooska Váradi Antal versét olvasta fel. Majd Dr Szádeczky Lajos egyetemi tanár a „Székelyek eredetéről“ értekezett. Baáry Elemér novelláját Dr Smidt Béla nagy tetszés mellett adta elő.

— **A nemzeti kulturálapra.** A Pesti Hazai Első Takarékpénztár ez idei közgyűlésén Falussy Árpád indítványára kimondotta egy, az országos közművelődési tanács nagy nemzeti törekvéseit szolgáló kulturálap megteremtését. Az alapítvány céljaira, amelyet a hazai magyar pénzintézetek évi nyereségük arányában támogatnak, újabb igen jelentős összegeket küldtek be az óriási horderejű eszmét megértő takarékpénztárak. Így a Magyar Jelzalog Hitelbank 10,000, a Magyar Általános Hitelbank 6240, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank 6240, a Tatai és Tóvárosi Takarékpénztár 754 és a Marosludasi Takarékpénztár 50 koronát. A magyar hazafias pénzintézetek megértése ezt a mindenképpen támogatandó akciót igazán örömdetes módon viszik a teljes megvalósulás felé.

— **Dal- és Zeneegyesület.** A csikszeredai Dal- és Zeneegyesület e hó 15-én tartotta évi rendes közgyűlését Dr Ujfalussy Jenő polgármester elnökletével. Kováts Jenő titkár számolt be az egyület múlt évi működéséről s az új tisztviselőkar megalakítása után, a közgyűlés új alapszabály-tervezetet fogadott el. Este közös vacsora volt.

— **Kossuth-szobor.** A gvergyószentmiklósi Kossuth-szobor bizottsága e hó 16-án ülésezett Gyergyószentmiklóson. Jelentések történtek a serényen folyó munkálatokról. Kossuth Lajos szobrát a Haraszi-féle műhelyben május-juniusban már érbeöntik, vagyis akkorra kész lesz. Baricz János székely kőfaragó vaslábi márványból a talpazatot jórészt elkészítette. Sümegei Vilmos orsz. képviselő indítványára az összes gyergyói, esetleg csiki községeket adakozásra szólítják fel, ugyiszló a közbirtokosságokat pénzintézeteket, testületeket egyesületeket, társasköröket és magánosokat is, miután a

szobor költségeire előirányzott 30 ezer korona nem lesz elég a kiadások fedezésére. A szobor Dr Fejér Dávid javaslata szerint a Kossuth Lajos tér felső három szögében, egy szép park közepén nyer elhelyezést. Az alapkövetétele május 1-én és a leleplezési ünnepély augusztus 25-én lesz. Adományokat elfogad Merza Vilmos, a szobor-bizottság pénztárnoka és hálás szívvel nyugtázza.

— **A vízvezeték** Sepsiszentgyörgyön ez évi április hó 4-én városi kezelésbe veszik. A műátvétele után a város a lehető legrövidebb idő alatt megkezdik a forrásfoglalásoknál, gyűjtőaknáknál, víztartó medencénél stb. az észlelt hiányok kijavítását. A kőagvagcsöveket vascsövekkel fogják kicserélni — házi kezelésben. Már látszik, hogy Balás Ernő mérnök, működését megkezdette.

— **Tanonc-otthon** létesül és egy újabb díszes palota épül nemsokára Marosvásárhelyt, Messze kiható jelentősége lesz ennek a jövő iparos nemzedék erkölcsi és szellemi fejlődése tekintetében. Az építőiparosok szövetsége fogja még ez év folyamán tanonc-otthonát megépíttetni. Az iparos-tanoncokat saját fészükben, kényelmes, rendszerű otthonban, de azért mégis állandó felügyelet alatt nevelik. Az iparosság a főtéren egy csinos palotát kap, amelyben egyéb iparos jellegű intézmények is hajlékot találnak. Vajjon többi székely városainkban mikor lesz ilyen intézmény!? Csak akarat kellene! De ez igen sok helyt hiányzik ...

— **Nyerekednek a székely erdőkön.** „Az Est“-ből olvassuk a következő, eléggé jellemző sorokat: Croedelék erdélyi erdőpusztításai eléggé ismeretesek. A cég az erdő-törvény hiányainak ügyes kihasználásával összevásárolta potom áron a közbirtokossági legelőket s mire a kormány föleszmélt, a székely közerdők, a melyeknek éghajlati jelentősége óriási, ennek a bevándorolt romániai családnak a kezében voltak. Akkor persze kormányzati óvszabályok következtek, a további terjeszkedést közigazgatási és egyéb uton meggátolták, azonban a jó üzlet már Groedelék kezében volt és a szegény székelység csak utólag jött annak a tudatára, hogy milyen rossz üzletet csinált. Hogy azonban viszont Groedelék milyen jó üzletet csináltak ezekkel az erdőségekkel, azt a legjobban azokból az eladási árakból lehet megállapítani, a melyeket Groedelék az időközben elidegenített erdőrészek után elértek. Legutóbb körülbelül öt millió koronáért adták el a Tisitának az egyik romániai fenyőerdőséget s a szakkörök véleménye szerint a cég ezen az egy üzleten egy millió koronát meghaladó nyereséget ért el.

— **Tordaaranyos-vármegye** közigazgatási bizottsága e havi rendes ülését Dr Betegh Miklós főispán elnöklésével tartotta meg. Az alispán jelentése szerint csupán február

havában 491 utlevelet kellett kiadni amelyből 229 Amerikába és 206 Romániába, a többi pedig más külföldi államokba szólt. Személyesen eljárta a keresk. miniszternél, hogy egyelőre 100,000 K segélyt kérjen az utrongálások helyreállítására s az építészeti hivatalhoz még egy segéd munkaeőrt. A miniszter jóindulatu ígéretet tett. A közegészségi állapot februárban javulást mutatott. Bucsy József kerületi főtanácsos saját kérésére történt nyugdíjazása folytán, helyére Ferenczy Endre a dési államépítészeti hivatal főnöke neveztetett ki. A távozó főtanácsosnak 30 éves tevékenységeért jkvi elismerést és köszönetet szavaztak. Péterffy István felvinci tanítót a gazdasági ismétlőiskolák látogatásával a miniszter megbízta. Az állategészségügy is februárban kedvező volt. A földmívelésügyi miniszter Ehrlich Béla sárospataki járási és városi m. kir. állatorvost nevezte ki Tordára tvh. m. kir. állatorvosnak.

— **A buzaházai Gazdakör** minap tartott rendkívüli közgyűlésén P. Szentmártoni Bálint tanító, gazdaköri elnök indítványára kimondotta, hogy mozgalmat indít egy Hitelszövetkezet létesítése tárgyában, melynek célja és hivatása lenne a lakosok hiteligenyeinek gyors és mérsékelt kamat melletti kielégítése. A jelenlevők nyomban 3500 korona értékű részvényt jegyeztek. Most az ügy az erdélyrészi kirendeltség kezében van, melynek lelkes vezetője Dr Drexler Béla igen helyesnek találta a mozgalmat s reméljük, hogy minden lehetőet megtesz a siker érdekében.

— **Igen szép kort** töltött el özv. Kórh Gergelyné szül. Bonyhai Nagy Kalalin Székelyudvarhelyt. A város apraja-nagyja által ismert tisztas koru özvegy, életének 90-ik évében e hó 18-án reggel csendesesen elhunyt. Temetése e hó 20-án, a ref. egyház szertartása szerint, általános részvét mellett volt. A gyászjelentést özv. Tassaly Lajosné bocsátotta ki a nagyszámu közeli és távoli rokonság nevében, szeretett nagynénje elhunytáról.

— **A földgáz értékesítése.** Irta: Surányi Oszkár okl. mérnök (Budapest, V., Bálvány-u. 18. sz.). A szerző bebizonyítja, hogy az erdélyi földgáz értékesítésének egyetlen helyes megoldása abban állana, ha a földgáz legnagyobb részéből villanyos energiát termelnénk s azt körülbelül 400 km.-es sugáru körön belül a lehetőség szerint minden jelentkezőnek rendelkezésre bocsátanók. Kimutatja, hogy az erdélyi földgáz villanytelep felépítési költségei körülbelül 50 millió K tennének ki, amelyből a villanyos hálózatra és transzformátor állomásokra mintegy 30 millió korona esik. Ezzel szemben a földgáz elvezetése mintegy 3-szor annyiba kerülne. A gáz közvetlen felhasználása a mezőgazdasági és ipari felhasználást tenkitve is, messze elmarad célszerűsége és olcsóság tekintetében a villanyos üzem mögött. („K-k.“)

— **Földgáz-robbanás** történt Torda vidékén, a Bágyon és Kercsed közti utvonalon. Weinrich Károly marosújvári gyári gondnok autóján utazott haza Tordáról. Az autót Sill Henrik soffőr vezette. Az utvonalon gázcsőrepedés történt s a kiömlő földgáz az autóból kipattant szikrától meggyulva, felrobbant és az autót labdaként dobta a magasba. A földgáz mértföldnyire égni kezdett s az alkonyati égboltot hatalmas sárgás-vörös fényvel világította be. Az autó megrongálódott és a rettenetes helyzetbe jutott utasok tovább nem mehettek. Weinrich gondnok szerencsére csak kisebb égési sebeket kapott, de a soffőr súlyosan megsérült és a tordai kórházban ápolják.

— **A csikmegyei kórház** ügye közelget a megoldás felé. Jendrásik miniszteri tanácsos a vármegyei ház dolgában Csikszerezadát meglátogatta s ez alkalommal a kórház ügyének legsürgősebb megoldása is dűlőre jutott. Az építési programot maga a tanácsos fogja elkészíteni és annak alapján hirdetnek tervpályázatot szűkebb (!) körben.

20-adik évfolyam. 20-adik évfolyam

SZÉKELYORSZÁG

(„Székely-Udvarhely”)

Csik-, Háromszék-, Marostorda-, Tordararanyos- és Udvarhely-vármegyék pártoktól független, székely érdekű újsága a székelység előharcosa. Szerkeszti s kiadja BETEGH PÁL laptulajdonos. Előfizetési ára egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Célja a székelység önédelmi összefűmörítése a szélrózsza minden irányából s a „Mindnyájan egyért és egy mindnyájáért” testvéri törekvés alapján, a nemzetfontartó elem boldogulatlának forrásait feltárni, felszínre hozni a mult, jelen és jövő tárgyilagos — politikától mentes, szigorúan igazságos, szeretetteljes latolgatásával. Aki székely, aki magyar részt kell veyen e nemzetet védő nagy munkából! Mutatószámot bárhol is küld a „Székelyország” kiadóhivatala Székelyudvarhely, Kossuthutca 31. sz. Telefon 15. sz.

— **Kereskedők estélye.** A Tordai Kereskedők Olvasó és Társalkodó Köre minap a „Korona” vendéglő éttermében nagyszabású tombola estélyt rendezett. Az estélyen Lovassy Andor vármegyei nyug. alispán felolvasta „Beöthy Aldzsi” című kedves, derűs humorból sziporkázó elbeszélését, mely tulajdonképp izelítő volt az illusztris szerzőnek „Bihariak” c. sajtó alatt levő novellás kötetéből. Tombola, majd azután Péter Gyula zenekarának muzsikája mellett, reggelig tartó tánc volt.

— **Fémszálas villamlámpák.** Gyakran szó esik a forgalomban levő fémszálas villamlámpákról és ezek árairól. Tagathatatlan tény, hogy a fémszálas lámpák a világítás terén nagy megtakarítást jelentenek. Ha a különféle előnyöket szemelött tartjuk és azokat összegezzük, úgy meggyőződünk arról, hogy a legmegbizha-

több drótszálas villamlámpa a Wotan-lámpa, minthogy ez a lámpa nemcsak rendkívül takarékos, hanem kétségkívül a legtarthatóbb is. A Wotan-lámpákat a Magyar Siemens-Schuckert-Műveknél lehet megrendelni Budapesten, Teréz köz ut 36 sz. alatt, de a legtöbb előbbi villanyszerelési üzletekben is kapható.

— **Tisztviselők lakbérügye** foglalkoztatta a napokban az Állami Tisztviselők Országos Egyesületének tordai főoszt. Simon Ignác elnöknek a gyűlés célját ismertető beszéde után Tóth László pénzügyigazgató igazolta a pénzügyigazgatóság ügybuzgóságát, mellyel a tisztviselők érdekeit szemelött tartotta az összeírás alkalmával. Kétségtelen, hogy ez alapján Torda várost a IV. lakbérosztályba kellett volna sorozni. Harmath Domokos a bizonyítékoktól meggyőzve, kijelentette, hogy azok, akik a kimutatást készítették, hivatalos kötelességüket becsülettel teljesítették s három évig a téves feltevéseket méltatlanul viselték. Kérte őket, hogy ezt a megállapítást tekintésük elégtételnek azzal a megnyugvással, hogy a méltatlanságot a tisztviselőtársak ügyéért szenvedték el. Javaslatára — tekintettel arra, hogy a közg. bíróság illetékességét nem állapította meg — újrafelvételi kéressel fordultak a pénzügyminiszterhez s hivatkozva az 1908-ban megállapított, de figyelembe nem vett 68 százalékos átlagra s hogy ez a körülmény csak most jutott a tisztviselők tudomására, kérik Tordát visszamenőleg 1908-ig a IV. lakbéroszt. ba sorozni. Legrosszabb esetben — a lakberek rohamos emelkedésére való tekintettel — legalább a folyó évtől kezdve kérik a magasabb lakbért. A vármegyei tisztviselőket értesíti s a miniszterhez intézendő kérést is hozzájárulás céljából átteszi.

— **Kukoricatermelési verseny**

a Székelyföldön. Az elsatnyult és kevés terméshozamot adó székely kukoricafajta csekély termésének javítására két év óta rendeznek kukoricatermelési versenyeket 10–16 éves székely fiúk között. 1912. évben 123 fiu vett részt a versenyben, de a termést a sok eső tönkretette. 1913. évben 208 székely fiu pályázott a díjakra, de kilenczederésben az árvíz megsemmisítette a kukoricatermelést. A versenyt rendezők első évben 123 ajándékkönyvvel vigasztalták meg a székely fiukat. A második évben, bár az árvízkarok miatt az első országos kukoricakiállításán részt nem vehettek, a Budapesten lakó székelyek „Péterfy asztaltársasága” öt arany díjat küldött a legszorgalmasabb versenyzők részére. Aranydíjat nyertek a következő székely fiúk: Barabás György Miklósvár (Háromszék m.), a termelést vezette Török Albert tanító. Köszeg: Kálmán Középa (Háromszék m.), a termelést vezette Sándor Lajos igazgató-tanító. Dénes József Székelymuzsna (Udvarhely m.), a termelést vezette Jakab József tanító.

Csoni Pál Bögöz (Udvarhely m.), a termelést vezette Földes Ferenc tanító és Tarcsafalvi Albert Székelyszentmihály (Udvarhely m.), a termelést vezette Miklós György tanító. A társaság a kukoricatermelési versenyt az idén megismétli, a magyar kukoricafajták közé a rumait is beveszi. Különös dicséretet érdemelnek a versenyek önzetlen vezetői, a papok és tanítók, kik a nép mezőgazdasági tudásának fejlesztésére fáradságot nem kíméltek.

— **A pénzügyigazgatóság**

Csikszerezadában május 1-je helyett június 1-én fogja működését megkezdeni.

— **Új gazdakör** alakult Csikszentkirály községben Kiss Ernő gazdasági felügyelő részvételével, aki szép beszédet tartott a tagoknak.

— **Szabályrendelet** A kereskedelemügyi miniszter 85.626–913.

I. B. sz. alatt Udvarhelyvármegye tvh. utkaparóiról s ölé szabályrendeletét jóváhagyta. Az utkaparókat az alispán fogadja fel és bocsátja el s az elbocsátást kimondó intézkedése ellen, felebezésnek helye nincs.

— **Útépítési versenytárgyalás**

van hirdetve 1–12 alatt 66,936 K 16 f előirányzott összeggel. Ajánlatot ez évi április 2-án d. e. 10 óráig tehető a székelyudvarhelyi államépítészeti hivatalhoz, hol a részletes feltételek is megtekinthetők.

Szerk. üzenetek.

Községi képviselő. A törvény előírja, hogy a községnek és a községi felügyelet alatt álló intézeteknek ingó és ingatlan vagyonát minden évben leltározni és a leltárt a községi zárszámadáshoz csatolni kell. A leltározást maga a vagyonkezelő nem készítheti, hanem rendezett tanácsú városokban a tanács és a számvevőség egy egy tagja, községben pedig az előjáróság egy tagja és a jegyző fogánatosítja. A leltárban az összes ingatlan és ingó vagyon, u. m. jószágok, jövedelmező jogok, állami és magánkötvények, értékpapírok, anyagok, butorok tételként mennyiség, minőség, érték és jövedelm szerint mutatandók ki. Ezzel szemben ki kell mutatni a szenvedő állapotot is, nevezetesen a községet terhelő adósságokat és egyéb terheket. Ezt a leltárt az évi zárszámadás tárgyalásakor — követeljük elő, mert annak feltétlenül a zárszámadás mellett kell lennie.

P. T. Bp. Kedves testvér! Mindig a legnagyobb örömet és egyszermind ünnepet jelent nekünk küldött irásod. Hogy „már is igen jó a lap” — ez csak újabb tette sarkal nemcsak bennünket, hanem — reméljük — a fővárosi tolforgató székelyeket is. Követeljük és követeltessétek a „Székelyország”-ot mindenütt, hol az igaz székelyek megfordulnak. Sorakozunk és sorakoztassuk egymás mellé az összes székelységet az ötlet érdeklő ügyben. Igazad van: „Az igazi vezérek nem-

csak vezetik a népet, hanem gyámolítják, tanítják is. De ezt csak az oláh vezérek teszik teljes erejükből.” Próbáljuk meg, rázzuk fel ami vezéreinket is... Ne kiméljétek a tollat és a tentát. Minden ezköz szent — a székely nemzeti állapot jobbra fordításának nagy és nehéz problémájánál. „Már is igen jó a lap?” Tegyük még jobbá; olyan jóvá, hogy az öt vármegye és az ezekből kisereglett székely testvéreink szive hétről-hétre összedobbanjon s ennek csengése visszhangozzék országszerte!... Viszont ölel gőbé testvéred!

P. A. L. Gyermek-álmok... Mi is jólesőleg átálmodtuk — ott, a Zonda-hegy tövében, hol egész Kezdiszék számára, üdítő ásványvíz csörgedez. Ilyen és ehhez hasonló visszaemlékezéseket, mindenkor szívesen fogadunk. Székely testvéri üdvözlét!

P. S. B. B. Szíves, utólagos engedelmekkel, a levelet mellőztük. Igen hosszú lenne s a politikába is belevágná. Mi pedig ettől irtózzunk. A kívánt lapokat elküldettük annak idején. Semmi hang, semmi nesz. Leikes székely testvéri támogatásodat hálásan köszönjük és továbbra is kérjük.

Sz. U. Kö., Szék. Szék., B. B. Bp., Ek B., F. Sz. S., — T. és többi lapársainknak testvéries támogatásukat, nagyon köszönjük. Most még egyszer kérjük a megismétlését. Ezzel közös érdekeinknek mindenesetre használni fogunk. Kartársi üdvözlét mindnyájuknak!

P. A. M. A. L. E számra későn érkezett. Jövőre közöljük.

M. J. M. Küldeményedet köszönjük. A Szövetség ügyeivel, mely az egész székelység ügye, hazafias lelkesedéssel foglalkozunk. Erre adjatok minél több alkalmat.

Dr. S. A. Bp. Szíves készséggel foglalkozunk a kir. m. automobil Club tervezett turautjával — jövőre is. Erdély bércei között örömmel várjuk az illusztris vendégeket.

Ujvármegyei dalosverseny és több más kézirat későn érkezett s jövő számra maradt.

Nyomtatta és kiadja BETEGH PÁL
könyvnyomtató int. Székelyudvarhely.

Eladó föld.

Tíz hold egy tagban, jó minőségű szántó és kaszáló Székelyudvarhely város határában eladó. Bővebb felvilágosítás e lap kiadóhivatalában nyerhető.

1—3

Készlet 20.000 db.

GYÖNYÖRŰ ROZSA

MAGASTÖRZSEKET LEGUTÁNYOSABBAN SZÁLLITANAK FISCHER ÉS TÁRSAI FAISKOLÁK ÉS SZŐLŐLTVÁNYTELEPEK NAGYENYED.

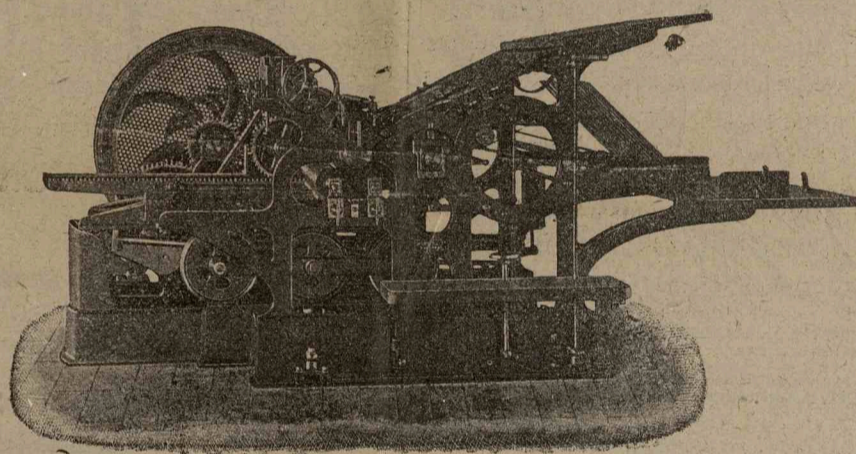
Betegh Pál

villamos erőre berendezett,
modern betűkkel, díszítések-
kel és különböző gépekkel
===== dúsán felszerelt: =====

**könyvnyomtató és könyv-
kötő intézete,**

könyv- és újságkiadó vállalata

Székelyudvarhelyt, Kossuth-u. 31. sz.

Készít mindenféle könyvnyomdai
munkát a legegyszerűbbtől a leg-
diszesebb kivitelig minimális ár-
===== számitással. =====

Községi, körjegyzői, egyházi, tanügyi,
ügyvédi, vgrehajtói és magánügyi
kész nyomtatványok székelyföldi leg-
nagyobb raktára.

**Uidéki megkeresésre azon-
nal válaszol. Költségjegy-
zékkel díjtalanul szolgál.**

Telefon 15. sz.

Telefon 15. sz.

A HAZAI CIPŐIPAR TERÉN
ELSŐ HELYEN ÁLLNAK
A VILÁGHIRŰ

**TURUL
CZIPÓK**

TURUL CIPŐGYÁR R.T.
A MONARKIA LEGNAGYOBB
CIPŐGYÁRA.

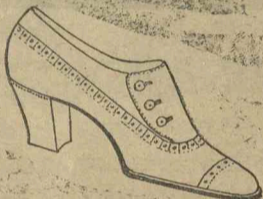

Cikk 269 Chevreau fűzőcipő . . . K 10-
• 287 Chevreau Goodyear . . . K 13-50
• 6096 Chevreau Goodyear
la minőség . . . K 16-

Cikk 92 Box fűzőcipő . . . K 10-50
• 801 Chevreau fűzőcipő . . . K 11-
• 6085 Box fűzőcipő American
Style . . . K 12-
• 110 Chevreau Goodyear . . . K 16-

**FIÓKRAKTÁR,
SZÉKELYUDVARHELY
KOSSUTH-UTCA 9.**

Cikk 405K Chevreau gombos-
félcipő . . . K 9-
• 483 Chevreau Goodyear K 11-50
• 415 Chevreau Goodyear
la minőség . . . K 14-

Cikk 402 Chevreau félcipő . . . K 9-
• 401 Chevreau Goodyear K 12-
• 426 Barna Chevreau
Goodyear . . . K 13-

Cikk 349 Chevreau gomboscipő K 11-
• 346 Barna Chevreau,
Goodyear . . . K 12-
Cikk 382 Chevreau Goodyear K 14-50
• 1555 Lakk szövetbetéttel K 16-50

BUTOR.

Aki jó és tartós butort akar vásárolni, az forduljon hozzám BALÁZS KÁROLY butor-kereskedőhöz, hol raktáron vannak remek kivitelű kőrös, cseresznye, tölgy, szil és diófa háló szobák és ebédlőberendezések vas- és rézbutorok, márvány mosdók és felszerelések. Saját műhelyemben készülnek a legfinomabb modern berendezések izléses és tartós kárpitos áruk, szalon és angol bőrgarnitúrák és esztergályos áruk. *Minden munka jótállás és szigorú felügyelet mellett készül! A helybeli ipar érdekében szíves pirtfogást kér:*

Balázs Karoly

asztalos, esztergályos, kárpitos és butorkereskedő.

Jó anyák gondoskodnak arról, hogy gyermekeik tápláló és izletes édeséztákat kapjanak vacsorára. Kevés fáradsággal, olcsón, kitűnő édeséztákat készíthetünk dr. Oetker-féle puddingporokkal, melyek különbözők mint pl.: vanília, málna citrom és csokoládé ízekben kaphatók s a kicsinyek által ujjongó fogadtatásban részesülnek. Egy 15 fillér s puddingpor csomagból egyharmad liter tej, 2 tojás és 5 dg cukor hozzáadásával kitűnő vacsora készíthető 5-6 gyermek részére. Minthogy pedig a puddingokat gyümölcsizzal, tejjel nélkül készítjük, ezen szerek fokozzák a jóit valamint a tápértéket.

Követeljük minden kávéházban, vendéglőben, olvasó- és társaskörben a „Székelyország”-ot.

Vasárnapi Könyv

Kiadja az
Országos
Közművelődési
Tanács

Minden héten egy füzet jelenik meg.

A Vasárnapi Könyv tartalma:

Képek és életrajzok a munka, a tudás a történelmi kiváló egyéniségeiről.

Útleírás, földrajz, történet, ipar, technika- és természet-tudomány. Fizikai és vegyszertani ismeretek, Az ipari találmányok és újítások magyarázata. A modern technika vívmányai. Tájékoztató a fejlődő gazdasági élet új eszközeiről.

Hasznos tudnivalók.

Az egészség megővését, az élelmiszerekről. Népszerű törvénymagyarázatok.

Egy példányt félévre 1 K 50 filléért minden szombaton bérmentve küld az

Országos Közművelődési Tanács

Budapest, IV., Ferenciek tere 3

Üzletmegnyitási jelentés.

Van szerencsénk a n. é. közönséget ezton is értesíteni, hogy 1914. évi március 1-én

Székelyudvarhelyt,
Kossuth-utca 2-ik szám alatt a
o Flórián Bogdán házában o

ÜZLETHELYISÉGET

nyitottunk. o o o o Ez alkalommal kérjük, hogy

Eredeti Singer varrógépekben

tűkben, olajban, fonalakban és selyemben mutatkozó szükségletének fedezése végett hozzánk fordulni szíveskedjék. Kiváló tisztelettel:

Singer Co. varrógép részv. társ.

Szekelyudvarhely

Imakönyvek igen nagy választékban olcsó árak mellett kaphatók román kath. és ref. hívők számára a „Székelyország” kiadóhivatalában

Jugyen
ADUNK
HASZNÁLATRA
MŰVESZI KIVITELŰ TŰZ ÉS
BETÖRÉSMENTES, ÚJ PÁNCÉL
TAKARÉKPERSELYT
BÁRKINEK
Trigon
PESTMEGYEI
TAKARÉKPENZTÁR R.T.
BUDAPEST, IV. Kötő-utca 8.